

STØTTEUTVALGET FOR DAGSAVISENE

Høringsuttalelse til utkast til forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier (en mer plattformnøytral pressestøtte)

Støtteutvalget for dagsavisene viser til Kulturdepartementets utkast til ny forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier, og har følgende kommentarer:

§ 4 Generelle vilkår

I utkastets § 4.2 siste setning heter det at «Tilskudd gis heller ikke til medium (...) som i hovedsak inneholder stoff vinklet ut fra en spesiell faglig, politisk, ideologisk, religiøs eller etnisk bakgrunn.»

Utvalget legger til grunn at tilskuddsordningen skal bidra til å legge til rette for ytringsfrihet, redaksjonelt mangfold og journalistisk kvalitet. Departementets forslag til formulering i § 4.2 kan etter utvalgets syn ramme nyhetsmedier med en klart uttalt redaksjonell linje. Slike medier bidrar til mangfold og beriker mediefloraen. Utvalget tror ikke det er departementets hensikt å ramme disse mediene. Slik utvalget forstår forslaget er hensikten å avgrense mot medier som bare i begrenset grad bidrar til mangfold, fordi de er svært snevre i sin stofftilnærming. Fremfor å utelukke bestemte typer medier fra ordningen, mener utvalget det er mer tjenlig å definere hva som kvalifiserer for å komme inn i ordningen. Utvalget foreslår derfor at det tas inn et nytt tredje ledd i § 1:

Tilskudd etter denne forskriften skal gå til allmenne nyhets- og aktualitetsmedier av dagspressekarakter, som rapporterer bredt fra offentligheten.

Utvalget foreslår at siste ledd i siste setning i § 4.2 strykes.

§ 6 Vilkår knyttet til organisering, drift og bruk av tilskuddsmidler – utbytteforbudet

Støtteutvalget mener det ikke ligger i dets rolle å innta et standpunkt til utbytteforbudet som sådan, og vil ikke ta stilling til departementets forslag. Utvalget vil imidlertid peke på at det har behandlet flere saker der regelbrudd i forhold til utbytteforbudet har vært tema. Disse sakene er svært kompliserte. Erfaringen er at utbytteforbudet har stimulert til valg av løsninger som ligger i grenselandet mot regelbrudd. Kompleksiteten kan sette ønsket om at forvaltningen av regelverket er transparent og forutsigbart i fare. Utvalget antar at det nye regelverket snarere vil føre til større heller enn mindre kompleksitet når flere aktører og publikasjoner kan komme inn i ordningen.

§ 7 Beregning av tilskudd

Departementet foreslår at 10 prosent av produksjonstilskuddets ramme skal fordeles mellom «tilknyttede elektroniske medier uten brukerbetaling» på bakgrunn av antall unike brukere. Utvalget vil bemerke at det knytter seg usikkerhet til beregningsgrunnlaget for fordeling av denne delen av tilskuddet. Måleparametrene er heftet med betydelig usikkerhet og vil kunne reise en rekke kompliserte forhold støtteutvalget må ta stilling til i fremtiden. Utvalget kjenner til eksempler der dekningsstall målt av et anerkjent selskap avviker svært mye fra det faktiske

antall unike brukere som mediet selv måler. Videre vil utvalget peke på at publikasjoner relativt enkelt kan påvirke antall unike brukere ved for eksempel målrettet bruk av søkeord. Dette vil gi den aktuelle publikasjonen uttelling i form av økt tilskudd, men utvalget ser ikke at det fremmer nyhets- og aktualitetsproduksjon i tråd med tilskuddsordningens formål. Utvalget antar at jo høyere andelen unike brukere vokter, desto større insitament blir det for å utnytte ordningen utenfor det som ligger i tilskuddsordningens formål.

Utvalget registrerer at tilskuddet til elektroniske medier skal fases inn over tre år og anbefaler at det gjennomføres en evaluering av ordningens treffsikkerhet etter to år.

§ 9 Saksbehandling

Departementet ber om synspunkter på om særregler knyttet til spesielle konkurranseforhold i konkrete tilfeller kan erstattes av en mer generell hjemmel for Medietilsynet til å fravike forskriftens beregningsregler. Støtteutvalget mener det kan være fornuftig. En slik vurdering bør forankres i støtteordningens formål, jf § 1, og de særlige konkurranseforholdene i den aktuelle saken. Det bør dessuten innhentes en særlig uttalelse fra støtteutvalget før vedtak om dispensasjon fattes. Utvalget er innstilt på at de nåværende særordningene videreføres ved at det gjøres særskilt vedtak for de avisene som omfattes av bestemmelsen. Utvalget vil likevel fremheve viktigheten av at tilskudd tildeles etter objektive kriterier, og at fravikelse av beregningsreglene bare må gjøres unntaksvis, og i full åpenhet, der det er nødvendig for å opprettholde formålet med støtteordningen.

§ 14 Overgangsordning

Hensikten med ordningen er å bidra til å opprettholde et mangfold av nyhets- og aktualitetsmedier karakterisert av høy journalistisk kvalitet og uavhengig journalistikk. Omleggingen av ordningen kan få som konsekvens at enkelte aviser mister betydelige deler av tilskuddet. Dette vil kunne svekke disse avisene vesentlig, og slik redusere det mangfold og den kvalitet tilskuddet skal fremme. Utvalget mener derfor at departementet må lage en overgangsordning i tråd med det som tidligere har vært gjort ved overgang til nytt støttesystem, slik at aviser som mister mye støtte får en mulighet til å tilpasse seg. Overgangsordningen kan innpasses i forskriftsforslagets § 14.

Medietilsynet bør ha ansvar for å overvåke slike utilsiktede effekter av omleggingen og om nødvendig hente inn uttalelser fra støtteutvalget i spesielle saker.

Andre merknader

De tilskuddsmottakende avisene får først sent på året vite hvilket beløp de mottar i produksjonstilskudd. Dette skaper problemer for planleggingen av driften i enkelte av avisene med svakest økonomi. Støtteutvalget anbefaler at den enkelte avis gis en prognose for forventet utbetalt produksjonstilskudd så tidlig som mulig i budsjettåret. Utvalget forutsetter at slike prognoser ikke forplikter Medietilsynet når det gjelder størrelsen på det faktisk utbetalte produksjonstilskuddet.